



Raadssessie verbonden partijen gemeente Zevenaar

**WAAROM
MOEILIK DOEN
ALS
HET SAMEN KAN**

Loesje



Maarten Waleboer

Senior adviseur Proof Adviseurs



maarten2@proofadviseurs
06- 19012730



- Organisatieadviesbureau gespecialiseerd in good governance van samenwerken van en met overheden op maatschappelijke opgaven
- Advies, onderzoek, procesmanagement en training
- Inhoud, relatie, proces en rechtsvorm

Programma

- **Temperatuur meten**
- **Wat zijn verbonden partijen?**
- **Governance verbonden partijen**
- **Wettelijk instrumentarium**
- **Praktische mogelijkheden voor de raad**

Temperatuur meten

————— Het klinkt zo mooi en zo efficiënt: samenwerken. Maar samenwerkingsverbanden leveren vaak veel gedoe op. En als het geen gedoe oplevert, is het nog steeds de vraag of het in de regio wel gaat zoals het in de gemeente is afgesproken. Soms blijft het bij aanmodderen. En soms komen er nieuwe oplossingen.

Ongrijpbare samenwerking

Het is geen nieuw probleem, maar het wordt wel steeds nijpender

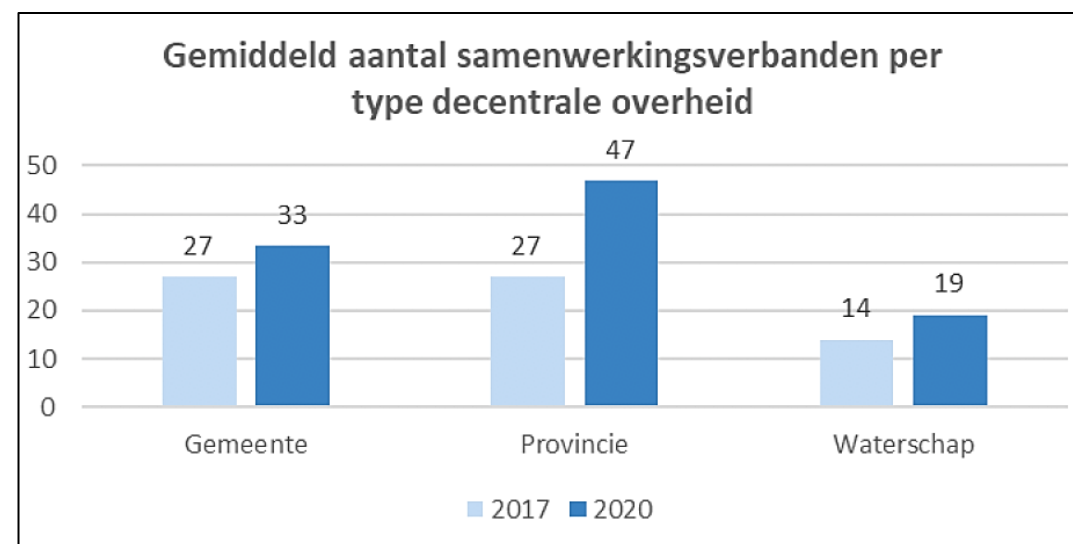
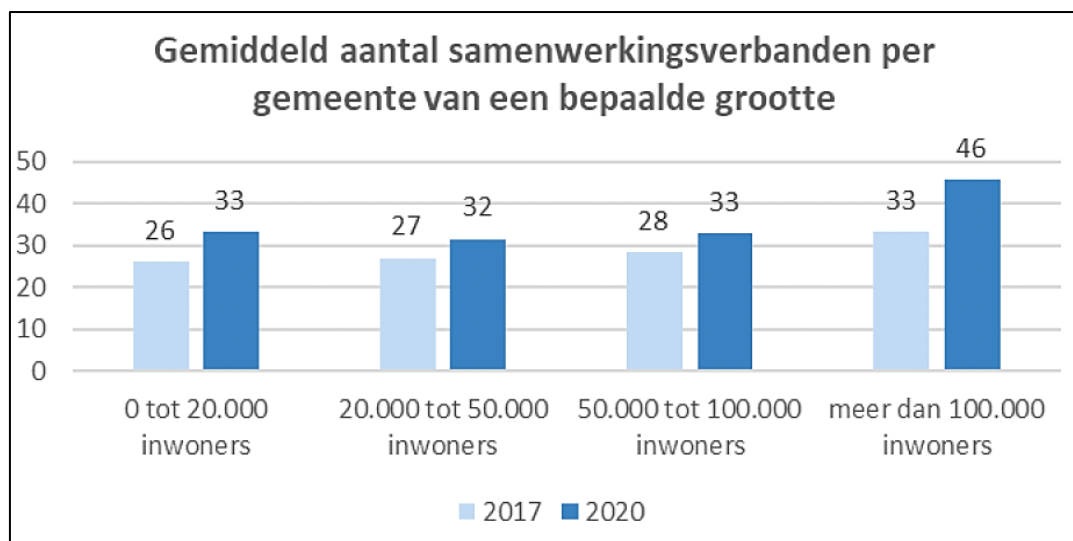
uitgaven via samenwerking, in 2018 meer dan 20 procent.
Het rijk zoekt steeds vaker oplossingen op regionaal niveau en samenwerkingsverbanden.

51 | 2022

PROOF

€ 23.769.000

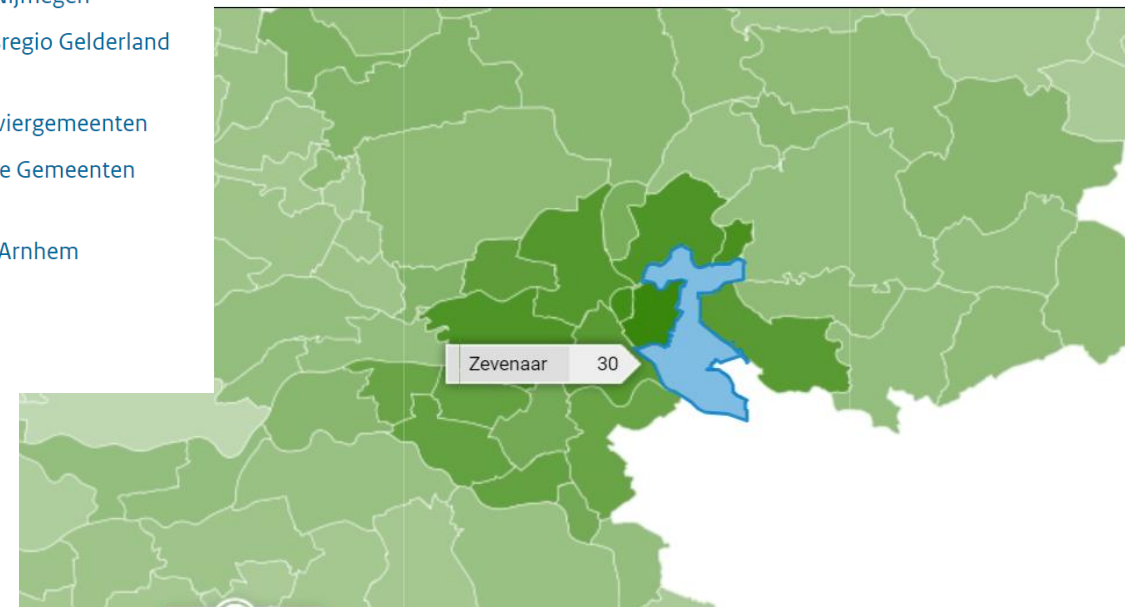
Samenwerkingsverbanden in Nederland



Samenwerkingsverbanden in Zevenaar

Samenwerkingsverbanden

- › Administratiekantoor DataLand (Gouda)
- › Alliander N.V.
- › Bank Nederlandse Gemeenten
- › Bedrijfsvoeringsorganisatie Vervoersorganisatie regio Arnhem
- › Euregio Rijn-Waal
- › Gelders Genootschap
- › Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region
- › Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen
- › Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers
- › Leisurelands B.V.
- › Nuval
- › Omgevingsdienst regio Arnhem
- › [Reinigingsdienst de Liemers](#)
- › RES Arnhem/Nijmegen
- › Samenwerking de Liemers
- › Servicehuis Parkeer en Verblijfsrechten U.A.
- › Sociaal Domein regio Centraal Gelderland
- › Stichting A&O fonds
- › Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen
- › Stichting RIONED
- › Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem
- › Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
- › Stichting Veilig Thuis
- › Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
- › Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen
- › Veiligheid- en gezondheidsregio Gelderland Midden
- › Vereniging Nederlandse Riviergemeenten
- › Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- › Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen
- › Vitens N.V.



Formele en informele
samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen
Formeel publiek- of
privaatrechtelijke constructie
Bestuurlijk belang
Financieel belang

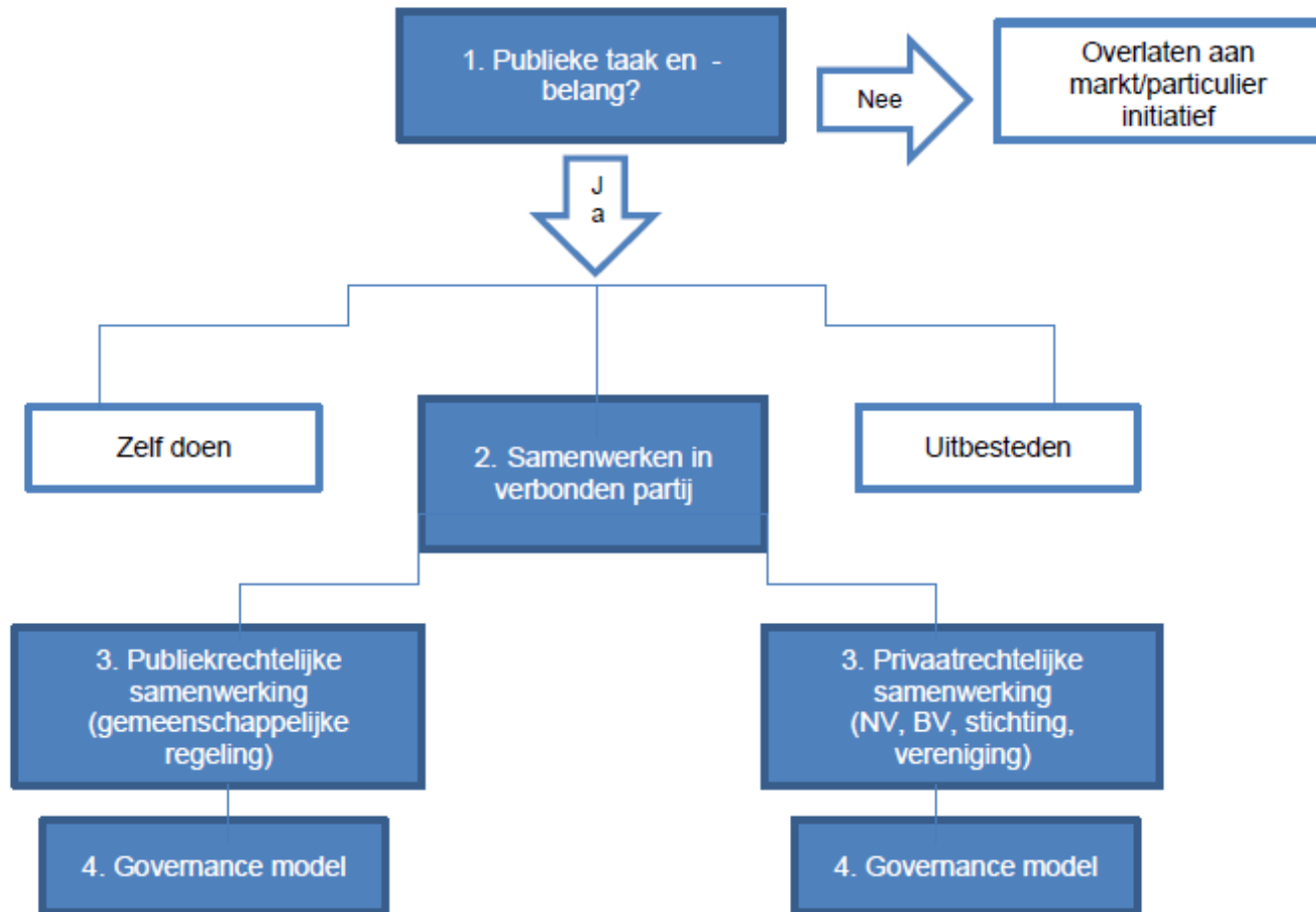
Gemeenschappelijke
regelingen
-Formeel publiekrechtelijke
constructie in de Wet
gemeenschappelijke regelingen

Wat zijn verbonden partijen?

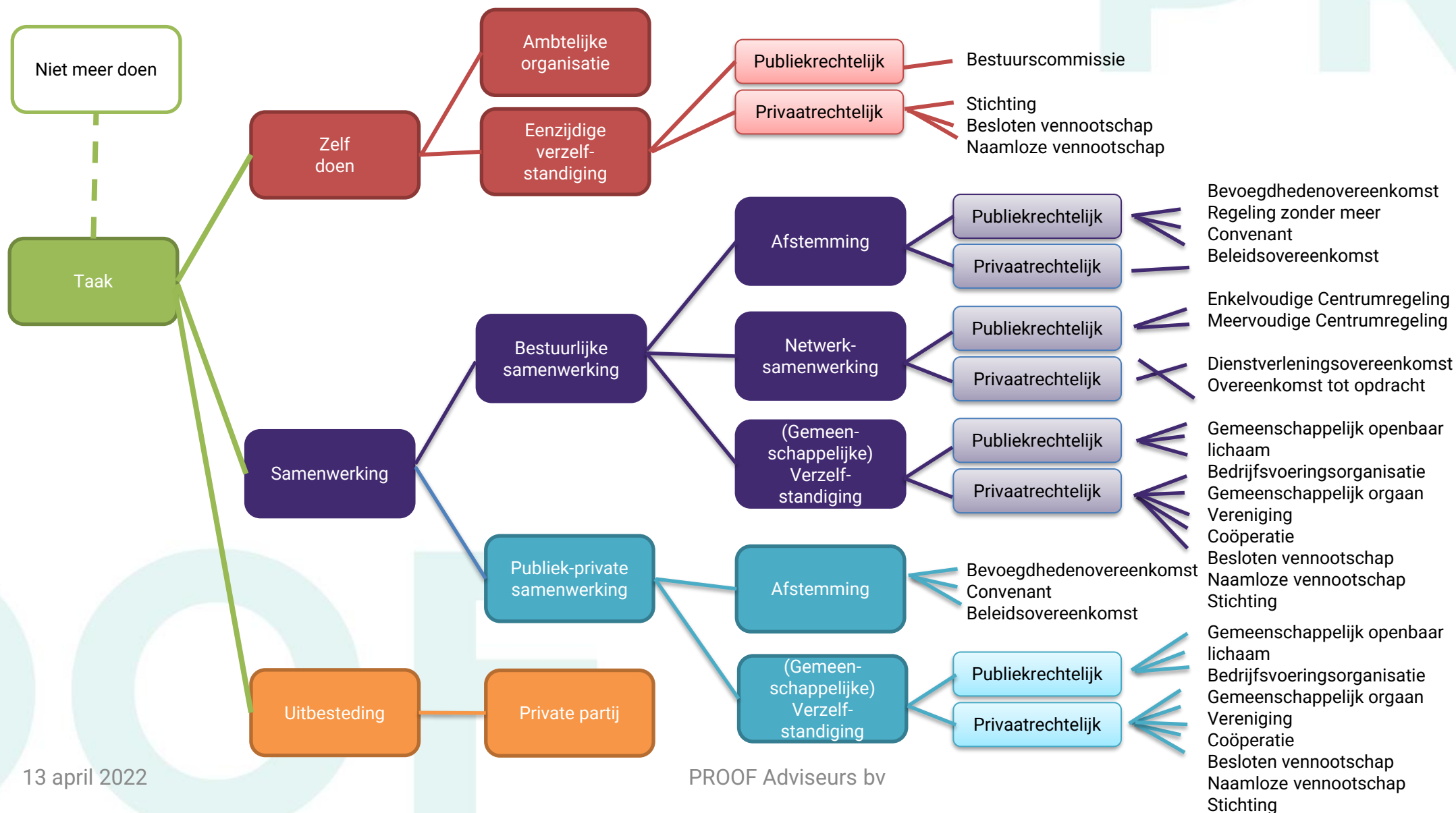
Verbonden partijen

- Niet alle samenwerkingsverbanden zijn verbonden partijen
- Bijvoorbeeld
- Wanneer wel?
- Als het een formele constructie heeft. Publiekrechtelijk (Wet gemeenschappelijke regelingen) of privaatrechtelijk (Burgerlijk Wetboek) heeft.
- Als er een bestuurlijk belang is in de vorm van vertegenwoordiging in het bestuur (door raadslid, burgemeester, wethouder) of door stemrecht (denk aan aandelen)
- Als er een financieel belang is. De bijdrage aan het samenwerkingsverband is niet verhaalbaar. En de gemeente kan aansprakelijk worden gesteld als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze bijdrage is een **verplichte** bijdrage in de begroting
- Staan in de paragraaf verbonden partijen van uw begroting

Afwegingskader



Mogelijke vormen uitvoeren publieke taak



Governance verbonden partijen

Verbonden partijen

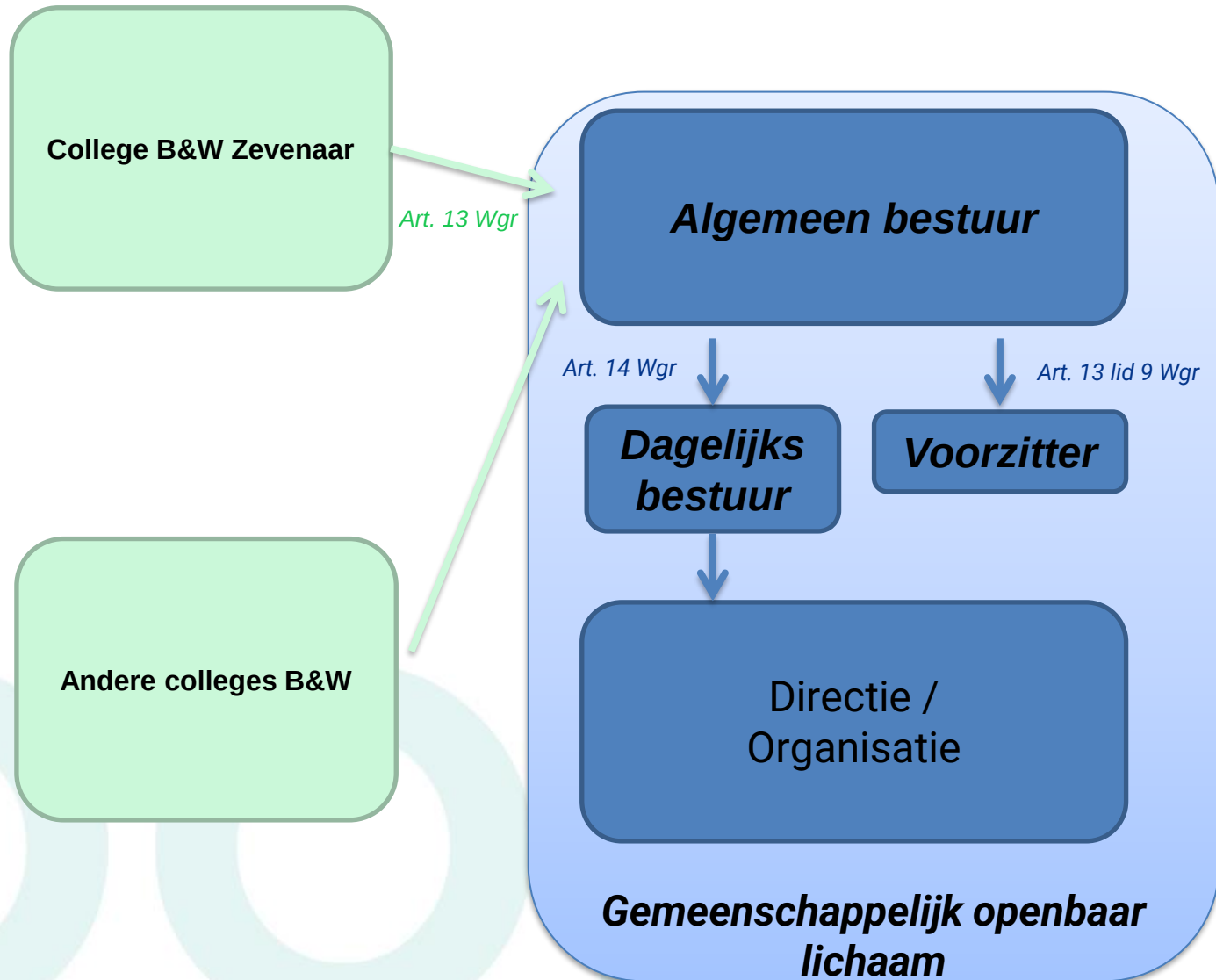
- Niet alle samenwerkingsverbanden zijn verbonden partijen
- Bijvoorbeeld
- Wanneer wel? Nota verbonden partijen
- Als het een formele constructie heeft. Publiekrechtelijk (Wet gemeenschappelijke regelingen) of privaatrechtelijk (Burgerlijk Wetboek) heeft.
- Als er een bestuurlijk belang is in de vorm van vertegenwoordiging in het bestuur (door raadslid, burgemeester, wethouder) of door stemrecht (denk aan aandelen)
- Als er een financieel belang is. De bijdrage aan het samenwerkingsverband is niet verhaalbaar. En de gemeente kan aansprakelijk worden gesteld als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze bijdrage is een **verplichte** bijdrage in de begroting
- Staan in de paragraaf verbonden partijen van uw begroting

Zelfstandige entiteiten

- Openbaar lichaam en bedrijfsvoeringsorganisatie:
 - zijn zelfstandige entiteiten
 - zijn rechtspersonen
 - hebben eigen bestuur, zijn bestuursorganen
 - hebben eigen begroting
 - eigen bevoegdheden en door deelnemende bestuursorganen (gedelegeerde of gemandateerde) bevoegdheden

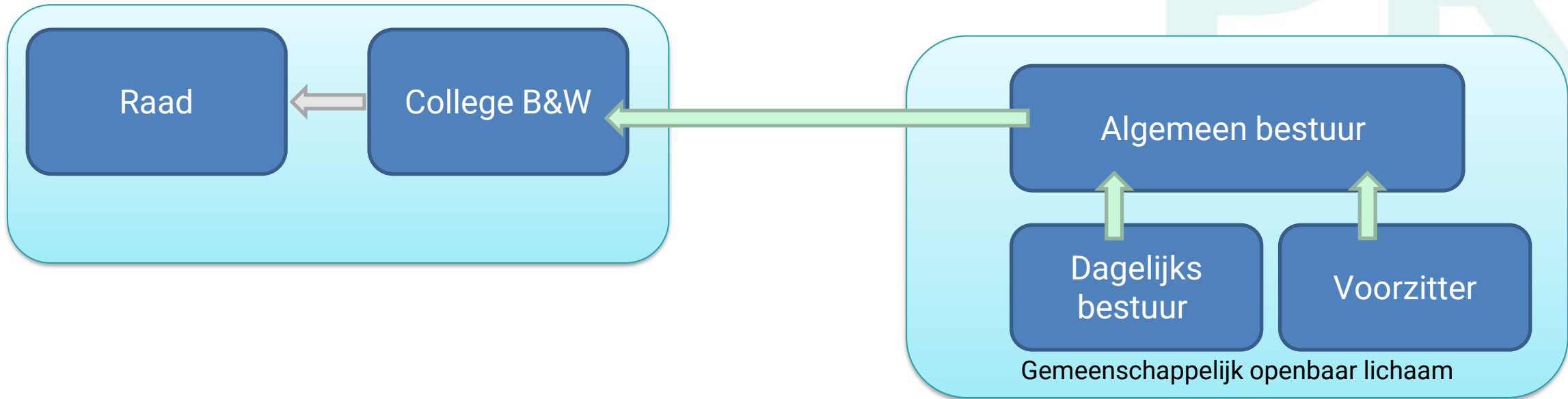
Gemeenschappelijk openbaar lichaam : Sturing

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Omgevingsdienst regio Arnhem, Sociaal Domein Centraal Gelderland, Samenwerking De Liemers, Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden



Het GOL kenmerkt zich door de publiekrechtelijke vormgeving, het gelede (monistische) bestuur en de ruime mogelijkheden voor bevoegdheidstoekenning

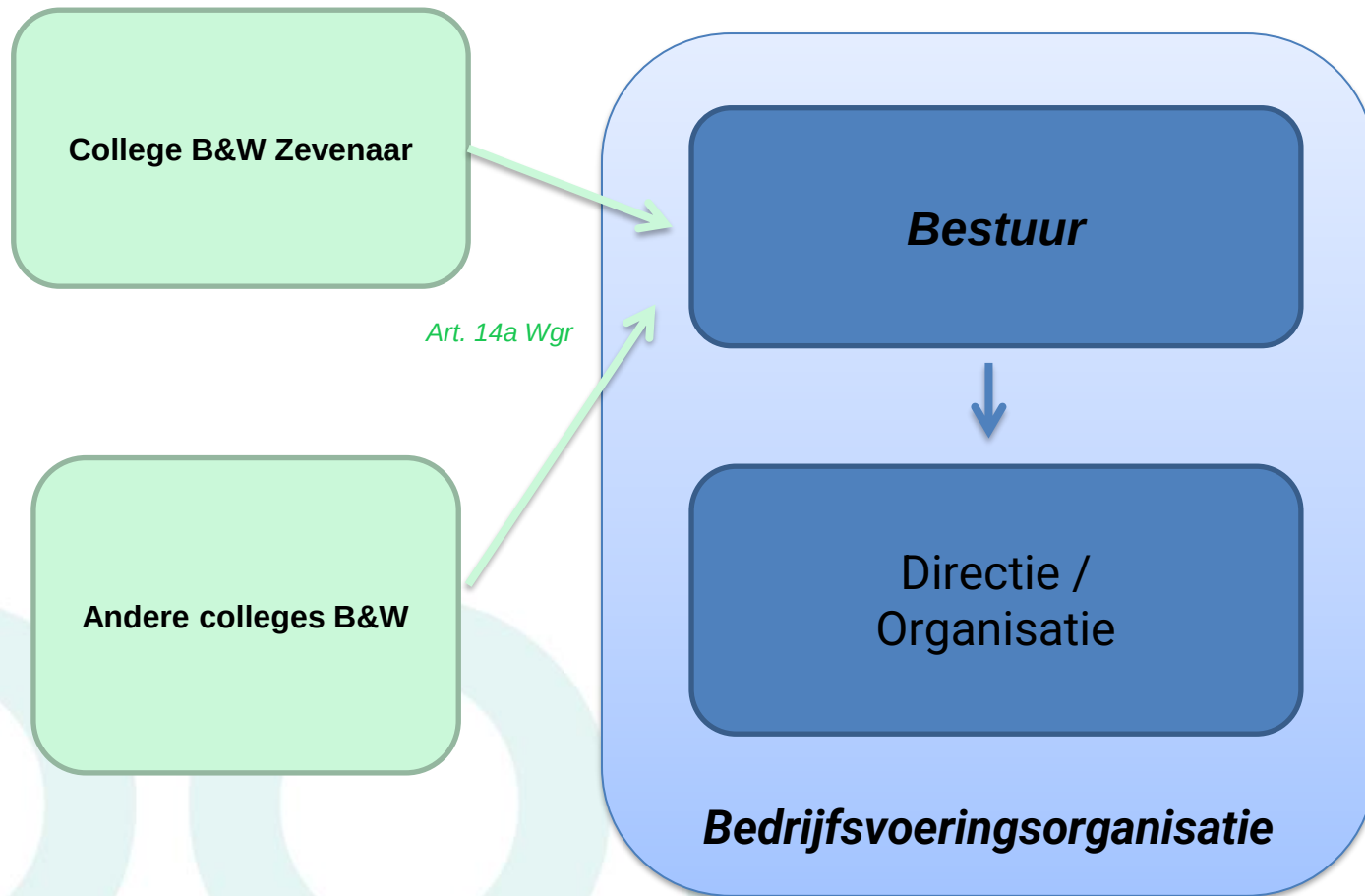
Gemeenschappelijk openbaar lichaam: Verantwoording



- Het dagelijks bestuur en (elk van zijn leden afzonderlijk) legt verantwoording af over het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur (art. 19a lid 1 Wgr)
- De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen, maar in de Wgr is niet opgenomen op welke wijze en aan wie de voorzitter verantwoording aflegt.
- Algemeen Bestuur legt als geheel college aan niemand verantwoording af (art. 12 lid 2 Wgr)
- Lid algemeen bestuur legt aan eigen college verantwoording over eigen handelen in het algemeen bestuur (art. 18 jo. art. 16 lid 1 en 2 Wgr)
- Lid algemeen bestuur legt aan eigen raad verantwoording af over eigen handelen in het algemeen bestuur (art. 19 lid 1 jo. art. 16 lid 1 en 2 Wgr)
- College en zijn leden leggen verantwoording af over wat college heeft gedaan ("collegiale verantwoordelijkheid") (art. 169 Gemeentewet)

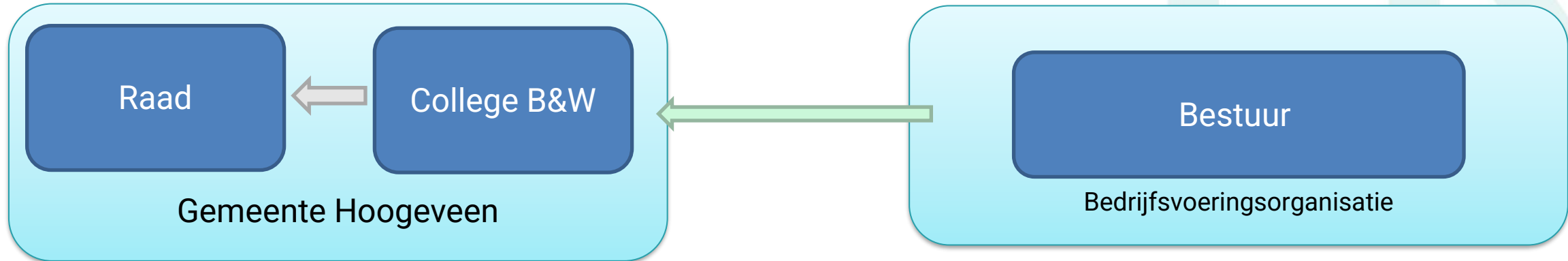
Bedrijfsvoeringsorganisatie : Sturing

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen, Reinigingsdienst De Liemers, Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg



De BVO kenmerkt zich door de publiekrechtelijke vormgeving, het eenvoudige bestuur en de vooral uitvoerende mogelijkheden voor bevoegdheidstoekenning.

Bedrijfsvoeringsorganisatie: Verantwoording



- Bestuur legt als geheel college aan niemand verantwoording af (art. 12 lid 2 Wgr)
- Lid bestuur legt aan eigen college verantwoording over eigen handelen in het bestuur (art. 18 jo. art. 16 lid 1 en 2 Wgr)
- Lid bestuur legt aan eigen raad verantwoording af over eigen handelen in het bestuur (art. 19 lid 1 jo. art. 16 lid 1 en 2 Wgr)
- College en zijn leden leggen verantwoording af over wat college heeft gedaan ("collegiale verantwoordelijkheid") (art. 169 Gemeentewet)

Wettelijk instrumentarium

Bestaand instrumentarium van invloed

- Kaderbrief met financiële en beleidsmatige uitgangspunten door GR
- Jaarstukken
- Zienswijze bij ontwerpbegroting GR
- Inlichtingen verstrekken door college en door de wethouder als bestuurder in het bestuur al dan niet op verzoek
- Verantwoording laten afleggen door college en door wethouder als bestuurder in het bestuur
- Motie
- Amendement
- Instructies, aanwijzingen aan college
- Rekenkamer(functie)
- Onderzoekscommissie
- Paragraaf verbonden partijen in de programmabegroting
- Verordeningen, beleidsregels
- Ontslag bestuurder
- Ontslag wethouder
- Wijziging gemeenschappelijke regeling
- Uittreding gemeenschappelijke regeling

Nieuwe instrumenten

- **Geen keuze**
- Zienswijze over ontwerpregeling, wijziging, toetreding, uittreding als de raden geen deelnemer zijn
- Reactie van het dagelijks bestuur op zienswijze van raden op de ontwerpbegroting
- Aanpassing van de termijnen in de begrotingscyclus
- Gezamenlijke enquête naar gevoerd bestuur (als raden geen deelnemer zijn)
- Uitbreiding van de bevoegdheid van de rekenkamer tot bestuur van het samenwerkingsverband
- Gemeenschappelijke adviescommissie (alleen bij openbare lichamen, verplicht als alle deelnemers erom vragen)
- **Keuze maken**
- Zienswijze over specifieke besluiten van het bestuur (uitsluiting mag, maar wel expliciet opschrijven)
- Participatie van inwoners en belanghebbenden op besluiten van het bestuur (minimumvariant verplicht)
- Evaluatie (uitsluiting mag, maar wel expliciet opschrijven)
- Voorwaarden en gevolgen van uittreding voor het vermogen van zowel de rechtspersoon als de deelnemende gemeenten
- Actieve informatieplicht door bestuur

Praktische mogelijkheden voor de raad

Praktische oplossingen in eigen huis

- ❑ Kernwoorden zijn: VERTROUWEN (=GRIP) , RELATIE, vooruit denken, regionaal politiek bedrijven en netwerken. Allemaal uw core business!
- ❑ Zorg voor overzicht:
 - Hard en soft control nodig
 - hard*: Nota verbonden partijen, afspraken P&C-cyclus, kaderbrieven vanuit de gemeente met bestuurlijke en financiële uitgangspunten, zienswijzen op de begrotingen, informatievoorziening raadscommissie, raadsrapporteurs
 - soft*: relatiebeheer, 'informele' overlegvormen, zoek afstemming)
- ❑ Wisselwerking raads-/collegeleden, bestuurders GR-en en de ambtelijke organisatie om grip te krijgen en te houden. Houd elkaar scherp, stel vragen, praat elkaar bij, themasessies, vul onderwerp op de raadsagenda over terugkoppeling actief in, ga op bezoek

Focus, selecteer, prioriteer

- ☐ Niet alles kan: vanuit de grip op samenwerking focus leggen op de voor de gemeente belangrijke doelen
- ☐ Bepaal bestuurlijke uitgangspunten vooraf of stel ze bij tijdens de rit (welke doelen stelt de gemeente (jaarlijks?) om uit de samenwerking te halen?) om vervolgens al dan niet een trekkersrol te vervullen
- ☐ Maak keuze uit de samenwerkingsverbanden
- ☐ Adopteer een samenwerking

Zoek elkaar op in de regio

Gezamenlijk informatiesysteem

Regionale ontmoetingen, van informeel tot regionale adviescommissie

Uitwisselen, synchroniseren, gezamenlijk bijeenkomsten

Regionale beeld- en oordeelsvorming, advies aan samenwerking en aan de eigen raad

Afstemmen zienswijzen